

České školství se bude muset i v roce 2021 vyrovnávat s dopady epidemie koronaviru. Budou jiné přijímačky i maturity. Jaké změny lze očekávat v nastupujícím roce?

- CZ24 News | 30. prosince 2020

ČESKO: České školství se bude muset i v roce 2021 vyrovnávat s dopady epidemie koronaviru, vzdělávání ale čekají i další výzvy a změny. Tady je jejich přehled.

Koronavirus udělal do českého vzdělávacího systému významný zářez. Rok 2021 bude tak ve znamení jeho zahlazování. Školství se ale nebude točit jen kolem epidemie. Příští rok se opět částečně promění maturita, učitelům vzrostou platy nebo se bude testovat kombinovaná výuka na základních a středních školách.

Přijímací zkoušky

Jako každý rok jsou přijímací zkoušky hlavním tématem nejen pro uchazeče o středoškolské a vysokoškolské studium, ale i jejich rodiny. I v roce 2021 do testování významně zasáhne koronavirus.

Na čtyřleté maturitní obory středních škol nebudou na jaře 2021 povinné jednotné přijímací zkoušky. Bude na ředitelích jednotlivých škol, aby na základě počtu podaných přihlášek do 8. března rozhodli, jestli se ve škole zkoušky konat budou, nebo ne. Přijímací řízení na víceletá gymnázia by mělo zůstat beze změny.

Co se týče přijímacích zkoušek na vysoké školy, novela zákona umožňuje stejně jako letos fakultám změnit způsob, kritéria i termín pro přijímání studentů. Za běžných podmínek musí znát zájemci o studium podmínky pro přijetí nejméně čtyři měsíce před lhůtou pro podávání přihlášek, v době krize by se mohly změnit do 15. dne před konáním zkoušek. Mimo přijímacích zkoušek mohou vysoké školy díky novele učit i zkoušet na dálku nebo měnit harmonogram akademického roku. O využití této krizové možnosti bude rozhodovat Ministerstvo školství.

Například společnost Scio, která organizuje přijímací zkoušky pro 80 fakult v Česku a na Slovensku, je připravena otestovat uchazeče online, pokud jiný způsob vládní opatření nedovolí. První termín proběhl 12. prosince a bylo ho možné absolvovat pouze online, v dalších pěti termínech se zatím počítá jak s online, tak prezenční formou zkoušky.

Maturita

Naopak maturitní zkoušky se tentokrát kvůli koronaviru měnit nebudou. Ministerstvo školství uvažuje pouze o možné změně termínů v případě nepříznivého vývoje epidemie. Na jaře se kvůli uzavření škol posunul termín maturit z dubna a května na červen. U státní maturity se navíc zrušily slohové práce z češtiny a cizího jazyka.

Maturitní zkouška bude přesto oproti poslednímu testování odlišná. Změnu ale Ministerstvo školství plánovalo bez ohledu na aktuální vývoj kolem covidu-19. Organizace MŠMT Cermat už bude ve státní maturitě zodpovídat jen za testy, povinné slohy a ústní zkoušky z jazyků budou školy nově organizovat samy. Didaktické testy se podle nové úpravy vyhlášky o maturitách nebudou známkovat, ale budou se hodnotit procenty úspěšnosti a slovy „uspěl“ či „neuspěl“.

Platy učitelů

Koronavirus letos přebil i tradiční téma růstu platu učitelů. Tentokrát prošlo další navýšení bez výraznější debaty. Jen ministr školství Robert Plaga (za ANO) a ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová (ČSSD) si museli ujasnit, jaká část navýšení půjde do tarifů a jaká do příplatků. Z původního návrhu devíti procent do tabulek jsou nakonec čtyři tarifní procenta a pět příplatkových.

Učitelé by tak průměrně měli brát 45 450 korun. Vláda se tedy přiblíží svému slibu, že právě v příštím roce dosáhnou učitelé na 150 procent svých platů z roku 2017, to by odpovídalo částce 47 500 korun.

Navýšení se ale nelíbí školským odborům. Podle nich ministr školství zklamal důvěru pedagogů, když původní návrh celých devíti procent do tarifní složky platu nakonec snížil na procenta čtyři.

Inkluzivní vyhláška

Ministerstvo školství chtělo od ledna 2021 omezit využívání asistentů pedagoga u některých skupin studentů s hendikepem. Nově tak neměli mít na podporu nárok žáci s tělesným postižením, závažnými vadami řeči nebo specifickými poruchami učení.

MŠMT ale po tlaku opozice i neziskových organizací vyhlášku opravilo a možnost podpory ponechalo beze změny. Nicméně ve vyhlášce zůstala změna v systému doučování. Oproti dosavadnímu stavu by se doučování už nemělo platit z peněz na inkluzi, ale školy by na něj dostávaly peníze v odměnách pro učitele.

„Bude tak záležet na ředitelích škol, jakým způsobem a v jaké výši se příslušné pedagogické pracovníky rozhodnou za tuto důležitou činnost (doučování) odměnit,“ uvedla mluvčí Ministerstva školství Aneta Lednová. Doučování by mělo tímto způsobem fungovat od 1. února.

Kombinovaná výuka a střední článek

Nenápadný odstavec ve školském zákoně umožňuje Ministerstvu školství pouštět se do experimentů. Takzvaným pokusným ověřováním tak může vyzkoušet, jestli změna, o které úřad přemýšlí, má smysl nebo případně nějaké chyby. Prostřednictvím tohoto ne moc často využívaného institutu se budou příští rok testovat hned dvě velmi zajímavé novinky.

První je kombinovaná výuka na základních a středních školách. Epidemie koronaviru totiž ukázala, že v dnešní době není jedinou možností, jak studovat, sedávat pět dní v týdnu ve školní lavici. Ostatně alternativy už existují, například Expediční ScioŠkola nechává tři týdny žáky doma na samostudiu a poslední týden v měsíci vyráží celá třída na vzdělávací výpravu. Podobné modely jako třeba tři dny v týdnu ve škole a dva dny doma plánuje Ministerstvo školství zkoušet od února.

Druhé testování se týká středního článku podpory. O něm hovoří Strategie 2030+ jako o jednom z klíčových bodů, jak pomoci školám s administrativou, zaváděním inovací do výuky a obecně zvýšením kvality vyučování. Zatím Ministerstvo školství počítá s tím, že v roce 2021 spustí pilotáž středního článku ve třech až čtyřech okresech s rozdílnou úrovní vzdělávání a problémů. Ověřování skončí v roce 2023. Po něm by se střední články měly plošně zavést v celém Česku.

Nová informatika

Zatímco dvě novinky zmíněné v předchozí části textu se budou skutečně teprve testovat, v září 2021 čeká školy už ostrá revoluce. Od příštího školního roku začne platit revidované kurikulum, tedy jakési základní osnovy, ze kterých si školy staví svůj vlastní školní vzdělávací program, pro informatiku.

Změna bude dvojí. Zaprvé se počítá s navýšením hodin informatiky a úpravou učiva od uživatelských návodů pro ovládání kancelářských programů k informatickému myšlení, tedy s různou algoritmizací,

modelováním nebo programováním. Zadruhé se informatika prolne do všech ostatních předmětů, kde se budou běžně využívat různé digitální nástroje. Ředitelé budou mít dva roky na to, aby výuku informatiky novým pokynům přizpůsobili.

To ale není všechno. Revidovat se má do budoucna podle nové školské strategie kurikulum ve všech předmětech a v příštím roce by k tomu Ministerstvo školství mělo poskytnout podrobnější informace.

Vysokoškolská strategie

A ještě jednou vysoké školy. Od roku 2021 pro ně začne platit nová strategie z pera Ministerstva školství. Podle ní se mají vysoké školy více zaměřit třeba na flexibilní formy vzdělávání, jako jsou krátké prezenční nebo online kurzy na rozšíření kvalifikace v rámci celoživotního vzdělávání.

Strategie ale také plánuje změnu legislativy a úpravu způsobu financování doktorského studia. Má tak dojít k navýšení stipendií, díky čemuž se má posléze zvýšit úspěšnost studujících a zkrátit průměrná doba studia.

Mimo této strategie vláda v říjnu schválila také jednu technickou novelu, která se vysokých škol týká. Nově by podle ní mělo například více studentů nárok na sociální stipendium nebo by bylo možné jednodušeji přestupovat z jednoho oboru na druhý.

Neučitelé učiteli?

A nakonec jedna kontroverzní novinka, o které se bude ještě v roce 2021 jednat. Ministerstvo školství chce, aby na školách mohli učit i nepedagogové. Na středních školách a druhém stupni základních škol by tak mohl jako pedagog působit kdokoli s magisterským titulem. Noví učitelé by si podle úprav ale museli doplnit do tří let vzdělání a první dva roky by na ně měli ve školách dohlížet zkušenější kolegové.

Podle současného zákona mohou učit jen lidé s pedagogickým vzděláním. Nepedagogové s praxí proto museli školy před několika lety opustit. Výjimkou jsou případy, kdy se řediteli nedaří sehnat kvalifikovaného učitele. V takové situaci může dočasně zaměstnat člověka, který učitelské vzdělání nemá.

Vůči novele však vystoupila nejen řada opozičních politiků, pedagogických fakult a profesních organizací, ale i poslanců vládní ČSSD. Diskuze ve Sněmovně tak bude pokračovat i v roce 2021.

Zdroj: <https://www.seznamzpravy.cz/>